

1980/81:130

Tisdagen den 5 maj

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

**1 § Svar på fråga 1980/81:378 om förslag till riksdagen rörande
lövslybekämpning av skogsmark**

Anf. 1 Jordbruksministern ANDERS DAHLGREN:

Herr talman! Arne Andersson i Ljung har anhållit att jag i kammaren närmare redogör för de skäl som gett anledning till fördröjningen av propositionen om kemisk lövslybekämpning av skogsmark samt lämnar en redogörelse för remissutfallet.

Jag besvarade för en tid sedan i denna kammare en fråga av John Andersson om vid vilken tidpunkt regeringen avsåg att framlägga en proposition om spridande av kemiska medel i skogsbruket. Jag erinrade därvid om att utredningen om användningen av kemiska medel i jord- och skogsbruket lagt fram ett delbetänkande som behandlar användningen av kemiska medel vid bekämpning av lövsly. Jag redovisade också att det vid remissbehandlingen framkommit skilda synpunkter på utredningens förslag och att frågan bereddes inom regeringskansliet. Att i ett frågesvar nu lämna en redogörelse för vad alla remissinstanser anfört ser jag inte som meningsfullt. Remissvaren är offentliga handlingar som finns tillgängliga för alla som är intresserade. Beredningen av ärendet fortsätter. Det är min uppfattning att ett förslag bör läggas fram i god tid inför besprutningssäsongen 1982.

Anf. 2 ARNE ANDERSSON i Ljung (m):

Herr talman! Debatten om svenskt skogsbruks förmåga att förse förädlingsindustrin med råvara har varit intensiv de senaste åren. Lågt kapacitetsutnyttjande i industrin med försämrad lönsamhet och osäker sysselsättning som följd har gett god näring åt denna debatt. Härtill kommer att skogsnäringen i förhållande till andra näringsgrenar lämna ett ojämförbart stort bidrag till Sveriges handelsbalans. Skogsnäringen är således en

*Om förslag till
riksdagen rörande
lövslybekämpning
av skogsmark*

viktig faktor i kampen för en sund svensk ekonomi.

Den skogsvårdslag som nu gäller förutsätter att skogsbruket bedrivs så, att en hög och jämn virkesproduktion erhålls. Trädslagsinriktningen är klart uttalad till förmån för barrträd, som ger ett högre ekonomiskt utbyte än lövträd.

Jag har ställt min fråga till jordbruksministern om en i vår utebliven proposition om lövslybekämpning från luften just med hänsyn till skogsvårdslagets intentioner vad gäller såväl hög och jämn virkesproduktion som trädslagssammansättning. Svenskt skogsbruk oroas över dröjsmålet med propositionen av två skäl. Dels försvåras eller rent av omintetgörs möjligheten att bedriva skogsbruk i enlighet med skogsvårdslagets mening, dels försvagas ekonomin inom skogsbruket ytterligare.

Jag vill gärna påminna om vad jordbruksministern i ett anförande i Alingsås i höstas yttrade i fråga om flygbesprutning. Han sade då att om partierna i utredningen blir överens om ett förslag, kommer det att väsentligt underlätta propositionsskrivningen.

Nu har, herr talman, de fyra stora riksdagspartierna i utredningen kommit överens om ett förslag till regeringen, vilket ändå inte tycks ha varit tillräckligt stöd för Anders Dahlgren. I stället har vi i dagspressen kunnat läsa att statssekreteraren i jordbruksdepartementet, Olof Nilsson, uttalat att en proposition inte kan förväntas i vår på grund av den splittrade remissbilden. Det har gett mig anledning att också be jordbruksministern redogöra för remissutfallet.

Vi har nu av jordbruksministern fått höra att en del av svaret på min fråga gavs redan för någon vecka sedan, då John Andersson, vpk, hade frågat när en proposition kan förväntas. Svaret i den delen är märkligt. Först och främst så frågade John Andersson när propositionen skulle läggas fram. Jag har frågat vilka skälen var till att den inte lades fram under våren. Nu fick John Andersson i någon mån ett svar med anledning av min fråga i dag, då beskedet kom att propositionen bör läggas fram i god tid före nästa sprutsäsong. Den framförhållning man har inom skogsbruket pockar kanske på en proposition under hösten.

Jag tycker inte att remissbilden är så splittrad, och jag vill därför fråga Anders Dahlgren om det verkligen är så att miljögrupper i Mark och Årjäng, Miljöcentrum och en rad kommuner i remisshänseende är att jämföra med naturvårdsverket, arbetarskyddsstyrelsen, facket, LO och ett samlat svenskt skogsbruk.

Anf. 3 Jordbruksministern ANDERS DAHLGREN:

De frågor gällande skogsvårdslagen som Arne Andersson i Ljung nu aktualiserar är lämpliga att diskutera när regeringen har lagt fram sin proposition. Det finns ingen anledning att diskutera dem i dag.

Om det är så att Arne Andersson fortfarande är bekymrad över remisserna och remissutfallet och har haft svårt att få tag i och läsa remisserna, skall jag gärna till herr Andersson överlämna en remissomgång som jag har med mig här.

Anf. 4 ARNE ANDERSSON i Ljung (m):

Herr talman! Jag är tacksam för Anders Dahlgrens beredvillighet att bära med sig denna pappersbunt. En av uppgifterna för oss politiker är faktiskt att ge en vidare allmänhet kunskap om vad dessa remissinstanser har gett uttryck för. Jag trodde att jag skulle kunna lämna ett bidrag i den riktningen, inte precis genom att Anders Dahlgren skulle redogöra för de flera hundra sidorna remisser, men väl genom att han talade om skälen till att en proposition inte kunnat läggas fram.

Jag ställer mig fortfarande frågan: Varför är det så utomordentligt svårt att komma med en proposition? De som är satta att vaka över god naturmiljö, såsom naturvårdsverket, liksom de som är satta att vaka över människors hälsa i samband med arbete i skogen, såsom arbetarskyddsstyrelsen, och de som är satta att mera allmänt tillvarata skogsarbetarnas intressen, såsom facket, har haft det mycket lättare att ta ställning. Detta är svärförståeligt. Likaså har man inom svenskt skogsbruk, där man har ett efterleva skogsvårdslagen, inte haft det så svårt som Anders Dahlgren att ta ställning i denna fråga utan säger ja till utredningens förslag. Det är ett råd så gott som något till jordbruksministern.

Skulle inte jordbruksministern och jag kunna vara överens på en enda punkt, nämligen att det för oss inte är ett tillräckligt skäl att vpk och Centerns ungdomsförbund inte vill ha flygbesprutning? Vi skulle kunna stödja oss på dem som har ansvaret i långt högre grad för att svenskt skogsbruk fungerar. Det skulle kunna gå att få fram en proposition. Jag tycker att Anders Dahlgrens bryderi med propositionen är lika självförvällat som obegripligt.

Anf. 5 Jordbruksministern ANDERS DAHLGREN:

Herr talman! Får jag säga till Arne Andersson att det inte är särskilt bråttom med propositionen som sådan, eftersom den ändå kommer att avse 1982 års besprutningssäsong. Det skulle inte ha varit möjligt att få fram en proposition som hade gällt årets besprutningssäsong. Därför är det mycket gott om tid.

Vad som däremot är bråttom är att regeringen inom den allra närmaste tiden måste fatta ett beslut när det gäller årets besprutningar. Och jag förutsätter, som jag tidigare har sagt, att det förbud som nu gäller får förlängas intill dess att propositionen blir klar. Vi får då se hur den ser ut.

Anf. 6 ARNE ANDERSSON i Ljung (m):

Herr talman! Med den föreställningen att vi inte behöver någon proposition för 1981 är jordbruksministerns inställning till brådska med propositionen mera lättförståelig. Men jag tillåter mig att erinra om att för ett år sedan, när utredningen i denna fråga hade jobbat bara några få månader, uttalade Anders Dahlgren att det var hans mening att arbetet skulle bedrivas så att en proposition kunde läggas fram under våren samma år, för att den skulle kunna användas under innevarande års besprutningssäsong. Jag vill

gärna vara tillmötesgående och säga – även om jag tyckte att det var dumt med det tillfälliga förbudet – att jag så småningom har insett att den tidsmarginal för utredningen som Anders Dahlgren den gången uppsatte var orimlig. Den var svår att hålla både i utredningen och i departementet. Men nu, ett år senare, när det ges så många fler månader, är ytterligare ett års uppskov inte begripligt. Det kan rent av tolkas som om det hela hade att göra med den goda viljan att lägga fram en proposition.

Anf. 7 Jordbruksministern ANDERS DAHLGREN:

Herr talman! Jag försäkrar att det inte har något med den goda viljan att göra – möjligtvis med olika politiska viljor.

2 § Svar på fråga 1980/81:386 om övergång till lågsvavlig olja

Anf. 8 Jordbruksministern ANDERS DAHLGREN:

Herr talman! Bo Forslund har frågat mig vilka åtgärder jag vidtagit för att fullfölja riksdagens beslut den 19 december 1980 att förorda att regeringen noggrant prövar förutsättningarna för en tidigarelagd övergång till lågsvavlig olja för bl. a. Västernorrlands län.

För att motverka de negativa effekterna av försurningen i landet har åtgärder vidtagits såväl för att minska svavelutsläppen som för att få i gång kalkning av sjöar och vattendrag. En viktig del av dessa åtgärder är den av riksdagen 1976 och 1979 beslutade etappvisa sänkningen av svavelhalten i eldningsolja. Enligt den beslutade tidsplanen är det nu förbjudet att förbränna eldningsolja med högre svavelhalt än 1 viktprocent i största delen av södra och mellersta Sverige. Fr. o. m. den 1 oktober i år gäller detta i ytterligare några län, och efter den 30 september 1984 gäller bestämmelsen i hela landet.

Med anledning bl. a. av det riksdagsuttalande som tas upp i frågan utreder naturvårdsverket förutsättningarna för en tidigareläggning av övergången till lågsvavlig olja. De uppgifter som naturvårdsverket tar fram beräknas vara färdiga i början av hösten 1981. Regeringen kommer därmed att kunna pröva denna fråga samtidigt som ställning tas till rapporten från fiskeristyrelsen och naturvårdsverket om utvärdering av pågående försöksverksamhet med kalkning.

Jag vill också framhålla att det inom just det län som Bo Forslund nämner i sin fråga finns kommuner som har använt sig av möjligheten att meddela föreskrift i lokal hälsovårdsförordning om sänkning av svavelhalten utöver vad som generellt gäller enligt förordningen om svavelhaltigt bränsle.

Anf. 9 BO FORSLUND (s):

Herr talman! Jag får tacka jordbruksministern för svaret.

Luftföroreningarna och försurningsproblemen i Västernorrland, i synnerhet i Sundsvalls-, Timrå- och Örnsköldsviksområdena, börjar vid det här laget bli rätt kända. Tar man del av de rapporter och undersökningar som

tagits fram i Västernorrland under det senaste året, så finner man att försurningsläget är mycket besvärande, för att inte säga allvarligt. Bryter man ned rapporterna till att gälla enbart Sundsvall–Timrå-regionen, kan man konstatera att drygt var tredje sjö är försurningshotad eller försurningskänslig. Var fjärde sjö bedöms vara utsatt för en accelererande försurning inom en period på fem till tio år med allvarliga ekologiska skador som följd. Till stor del beror detta givetvis på att de tyngre massaindustrierna är koncentrerade efter kusten.

Genom införandet av lågsvavlig olja skulle enligt länsstyrelsens beräkningar de totala utsläppen minska från 29 000 till 19 000 ton per år. Jag tycker inte att man kan skjuta över ansvaret på kommunerna, även om jag är medveten om att sådana möjligheter ges genom hälsovårdsförordningen.

För det första blir det en väldig splittring i fråga om de beslut som kommunerna kommer att fatta. Av den anledningen vore det bra om regeringen kunde utsätta en ny tidpunkt för ikraftträdandet så snart som möjligt.

För det andra har riksdagen slaviskt beslutat att övergång till lågsvavlig olja skall ske först i de södra delarna av vårt land, och sedan drar man sig successivt norrut utan att egentligen noggrant ha prövat var den bäst behövs. Västernorrland har f. n. den allvarligaste försurningsituationen efter Västerbottens och Göteborgs och Bohus län.

För det tredje har jag den uppfattningen att det är statsmakten som kan utverka lågsvavlig olja. Och jag tycker också att staten måste ta ansvar för oljeförsörjningen. Därför kan man inte bara hänvisa till hälsovårdsförordningen.

Jag vill ställa en följdfråga: Är jordbruksministern beredd att medverka till att säkra länets försörjning av lågsvavlig olja, om länets kommuner själva beslutar att skärpa hälsovårdsförordningen till att gälla övergång till lågsvavlig olja under 1982?

Anf. 10 Jordbruksministern ANDERS DAILLIGREN:

Herr talman! Jag kan inte ge ett sådant löfte – det står inte i min makt. Det är emellertid viktigt att minska svavelutsläppen. Försurningen är vår kanske allra största miljöfråga just nu, och Bo Forslund kan vara helt övertygad om att jag kommer att arbeta för en minskad försurning. Men jag vill samtidigt erinra om att beslutet om övergång till lågsvavlig olja redan är fattat, och det skall gälla hela landet 1984. Vad det då är fråga om är riksdagens önskan att beslutet skall tidigareläggas. Jag har där svarat att så snart vi får naturvårdsverkets rapport skall vi ta ställning i den frågan.

Anf. 11 BO FORSLUND (s):

Herr talman! Jag vill bara påpeka att länets samtliga kommuner ser allvarligt på försurningsituationen. Kommunförbundets länsavdelning har tillsatt en arbetsgrupp som skall lägga fram förslag till kommunerna om en lämplig tidpunkt.

Utredningen har direktiv som innebär att man skall följa regeringens och

Nr 130

Tisdagen den
5 maj 1981

*Om övergång till
lågsvavlig olja*

riksdagens handläggning av frågan om förutsättningarna och en rekommenderad tidpunkt för införande av lågsvavlig olja i Västernorrlands län. Det finns sålunda oklarheter. Kommunerna i Västernorrland förväntar sig att regeringen snabbt tar erforderliga initiativ.

Jag tackar för det kompletterande svaret. Jag tolkar det positivt och hoppas att denna debatt skall påskynda jordbruksministerns fortsatta handläggning när han får det slutgiltiga materialet från naturvårdsverket.

3 § Föredrogs och hänvisades
Propositionerna
1980/81:194 och 195 till civilutskottet

4 § Föredrogs men bordlades åter
Socialutskottets betänkande 1980/81:28
Utbildningsutskottets betänkande 1980/81:30
Jordbruksutskottets betänkande 1980/81:25
Näringsutskottets betänkanden 1980/81:45 och 49

5 § Anf. 12 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag får meddela att de två gånger bordlagda ärendena på morgondagens föredragningslista uppföres i följande ordning:

näringsutskottets betänkande 49
utbildningsutskottets betänkande 30
finansutskottets betänkande 30
skatteutskottets betänkande 44
jordbruksutskottets betänkande 26
civilutskottets betänkande 30
socialutskottets betänkande 28
finansutskottets betänkande 31
konstitutionsutskottets betänkande 22
skatteutskottets betänkande 49
socialutskottets betänkanden 30 och 31
arbetsmarknadsutskottets betänkande 16
jordbruksutskottets betänkande 25
näringsutskottets betänkande 45

6 § Anmäldes och bordlades
Proposition
1980/81:191 om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal

7 § Anmäldes och bordlades
Försvarsutskottets betänkande
1980/81:19 om planering och anslag för det militära försvaret, m. m. (prop.
1980/81:100 och 1980/81:124)

Kulturutskottets betänkande

1980/81:27 om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1980/81
(prop. 1980/81:125)

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1980/81:24 om ändring i lagen om kontant arbetsmarknadsstöd (prop.
1980/81:162)

Nr 130

Tisdagen den
5 maj 1981

*Meddelande om
fråga*

8 § Meddelande om fråga

Meddelades att följande fråga framställdes

den 4 maj

1980/81:395 av *Margit Sandéhn* (s) till arbetsmarknadsministern om tidpunkten för byggande av ny kriminalvårdsanstalt i Ystad:

Den 5 december 1980 fick jag svar av justitieminister Håkan Winberg på min fråga om vissa ombyggnadsarbeten vid kriminalvårdsanstalten i Ystad. Han sade då bl. a. att enligt den vid behandlingen av 1980 års budgetproposition godkända principplanen skall anstalten ersättas med en ny sådan, att ärendet f. n. bereds inom regeringskansliet och handläggs i arbetsmarknadsdepartementet och att frågan kommer att avgöras inom kort.

Det har nu gått över fem månader, och ännu har inget beslut fattats, varför jag frågar:

Vill arbetsmarknadsministern lämna besked om när beslut kommer att fattas om nybyggnad av kriminalvårdsanstalten i Ystad?

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.20.

In fidem

BERGIL BJÖRNSSON

/Solveig Gemert